

מדיניות השמיים הפרוצים

"מלחמת לבנון השלישית תתנהל גם בצפון וגם בדרום, סוריה תצטרף וכל הערים יספגו מטח טילים כבדים", מזהיר עוזי רובין, פעמיים חתן פרס ביטחון ישראל ומומחה בעל שם עולמי לטילים | "הממשלה לא עושה מה שצריך: חייבים לפרוש סוללות 'כיפת ברזל' ולמגן כל מה שאפשר" | אבל יש גם נחמה: "הטילים הם הקלף האחרון של אויבינו. אם נעמוד מולם, ניצחנו"

● **אריאלה רינגל הופמן | צילום: אלי אטיאס**

בבית ונהרגו שני 29 אורחים, כולל נשים וילדים, והכנו – בצדק – שזה לא פתרון שאנחנו יכולים להרשות לעצמנו. מה שלא בסדר זה שלא התקבלה ההחלטה לעבור לתוכנית הלופית".

שכוללת מה?
"שכוללת שני אמצעים מרכזיים: מיגון מסיבי ומיגון אקטיבי. מיגון פסיבי פירושו בנייה מסיבית של מקלטים וחדרים ממוגנים בכתי מנורים והקמה של מרחבים ממוגנים במסגרת חינוך ובאזורי מסחר וזיכוי. מיגון אקטיבי פירושו בין השאר, פרישה מספסת של סוללות 'כיפת ברזל'".

"מה שמרכז אותי זה לא רק שמה שצריך היה להיעשות לא נעשה, אלא האסימטרה. כשתושבי שדרות הגיטו בג'י, המדינה טענה שיש דרכים חשובות יותר לנצל את הכסף ואני רוצה לדעת: מה חשוב יותר מאשר להגן על אזרחי המדינה כשמישהו מנסה להרוג אותם?"

ירוג על עיני צב לפני ששת החימים, על קריית-שמון זה לפני ואחרי מלחמות לבנון, היו ביצועי התאבדות מרכזי קריבות רבים במרכז הארץ.

"או, או זה בסדר? הממשלה צריכה לעשות מה שאפשר. כשהצפון הופגז במשך שנים, מיגנו את כל היישובים, בנו מקלטים, הכינו מחסות בצרי הדרכים. איש לא אמר, כמו אהוד אולמרט, שאנחנו לא נמגן את עצמנו לדעת, או כמו רב וינגלס, היועץ הבכיר של ראש הממשלה אריאל שרון, שמדובר לחפצים מעופפים. אני, אנכי, הייתי במפגש שבו הוא השתמש בכיטי הודו, ואנשים זהו באינחוח על הכי סא".

מה תעשה מחר? תמגן את כל אשקלון, אשדוד, רא"ש-העיר, תל-אביב, כל ערי הצפון?

"צריך למגן את מה שניתן, צריך לוודא, במקביל, שבמלחמה הבאה נוכל לתת מענה לאתגר שהיא תציב בפנינו. למשל? ערב מלחמת העולם השנייה הכינו חב' ריטים 20 אלף ערכות נדירות של כיכוי אש, עם חיבור מיוחד למנויות. היה להם כבוד שהם לא יכולים למגן את כל לונדון, אבל הם גם הכינו שאם תהיה הפצצה ירצו הרבה שריפות".

לא יהיה הסכם
רובין, 73, סוגר למעלה מיוכל שנים בתחום. מהנרס אוירונאוטיקה, שנחשב לאחד מגורלי המומחים בעולם בנושא טילים והגנה מפני טילים. הוא החל את הקריירה המקצועית שלו בתעשייה האווירית, ומילא שם שורה של תפקידים בכירים. בשנות השמונים עבר למשרד הביטחון, ניהל את אחד הפרויקטים היותר סודיים של המדינה, ובראשית שנות התשעים מונה לראש מינהלת 'חומה' ב-

"ולאיש לא היה ממש זמן להתרגש, ואיש לא העריך שזו רק תחילתה של מתקפת טילים נרחבת של ארגוני הטרור על ישראל".

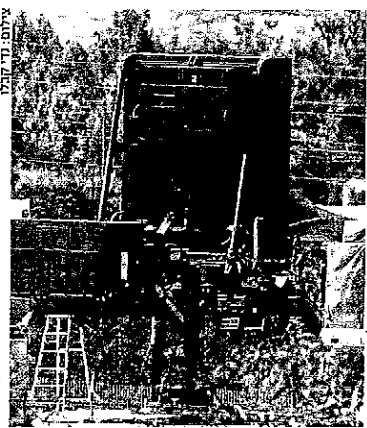
שנה אחר כך הגיע מספר הרקטות ל-35, ב-2004 ל-300, וב-2006 פגעו לראשונה רקטות במרכז אשקלון. "עניין סמלי, כהחשב בכירים שאמר שמעון פרס בינוי 1995, בהתייחסו לסיכון הטמון בהסכמי אוסלו בכל מה שנוגע לגבול הרצועה: 'שמעו כאן בבית קולות שיעופו פצצות, קטיושות מעות לאשקלון. נו, עפו? או התשובה היא: כן, עפו מ'2001 ועד 'עופרת יוקה' נורו 4,320 רקטות, שגרמו ל-17 הרוגים, ועוד 2,543 פצצות מרגמה שגרמו לעשרה הרוגים".

על מה בדיוק אתה מלון בעניין 'עופרת יוקה'?

"על כך שקברניטי המדינה עשו מה שנחו ולא מה שצריך. התקיפות ברצועה נועדו לגבות מחיר ולא להשיג את התכלית של שמה יאנו למבצע: לסכל את המטח הבא ולהשיג הרתעה".

אולי יש מגבלה לכות, וזה המקסימום שניתן להשיג שלא כמורמ?

"נכון, יש מגבלה של שימוש בכוח, והיא באה לידי ביטוי גם אחרי ההיתקנות, כשהורענו כי נגיב בכוח על ירי. הצבא מספר תותחים על הגבול, הנגנו בהפגזה ככרה לעבר מקורות הירי, אבל זה רק עד שפגענו

"כיפת ברזל". מדובר בפתוח מדהים

אם שואלים את עוזי רובין, פעמיים חתן פרס ביטחון ישראל, על תרומתו של הפרויקט ה"חץ" ולפיתוח לוויין הרינגל "אופק", שניהל את פרויקט "חומה", שתיאם את כל הפעילויות בנושא ההגנה מול האיום הכליטי

ופיקח עליה, מומחה בינלאומי ואחד המומחים הנודלים בארץ לנושא הטילים, אם לא המוביל שבהם – אחד התיקים הראשונים שראוי שהרמטכ"ל הנכנס, בני גנץ, יעניין בו בקפידה הוא תיק ההגנה על אורחי המדינה מפני איום הטילים. לאור דבריו הבוטים של נסדאללה השבוע, אבל לא רק.

"ממטרר לאיום אסטרטגי" היא הכותרת שרובין בחר למחקר שסיים זה עתה, במסגרת עבודתו כחוקר במרכז בנין-סאראת למחקרים אסטרטגיים של אוניברסיטת בראילן. במחקר, שעניינו מתקפת הרקטות מרצועת עזה, טוען רובין כי לא רק שהמתקפה לא תוכלה בעקבות "ער פרת יוקה", אלא שה"טפטוף" הנוכחי הוא זמני, ו"אש הרקטות" תתחדש. רק שהפעם, הוא טוען, האש תתפסט לעומק ישראל.

"כבר ב-2009, הוא כותב שם, 'ביצע המאס ניסוי בדיקה שהטוח שלה מגיע עד תל-אביב'. האיום הזה, יחד עם הטילים שבידי החיזבאללה בצפון ואלה שכירי הסורים, מבטיח בסבירות גבוהה שמלחמת התשה מקומית, לאורך קטע גבול, תסלים במהרה למלחמת התשה כנגד לב המדינה... המאמץ לשמור על שגרת החיים בעורף במחור מצוקת אורחי הגבול לא יהיה יותר רלוונטי".

ומה עושים מקבלי ההחלטות, הוא שואל, ומשיבו: לא מספיק.

לפני שנתיים יצאנו ל'עופרת יוקה', אני אומרת לו, ויש לנו שנתיים של שקט יחסי. ל'עופרת יוקה' יש הישג חיובי אחד: היא הפכה את המאס לסוג של יקיר העולם והמאיסה את ישראל גם על אחרונות הידירות שלנו בעולם".

זה חיובי?

"כן. כי זה מחייב את המאס להתנהג כמו שמצפים מהאנדרדוג להתנהג. כמו שמצפים ממי שהוא המוחקף והמסכן. זה מגביל אותם, מכריח אותם לפעול נגד האר גונים האחרים, לשמור על מצב, לפחות כלפי הוץ, של מי שמנסים להרעיק את הגבול".

כן, עפון

באוקטובר 2001 נחת הקסאם הראשון בשרדתי. זה היה כניצומה של האינתיפאדה השנייה, משחור רובין,

רובין. "אנשים ששומעים אותו חושבים שאולי אני מוכר משהו. אז לא: אני לא מוכר. ולצערי, אין לי ברקורד הרבה טעויות"

את המוות. הם חושבים שאנחנו חלשים, והם מועים טעות גדולה ומבלבלים בין רמיקסיה צעקנית לחולשה. אנחנו הרכה יותר חסונים ממה שנרמה. הבעיה היא שתורת הלחזמה שלהם אומרת שצריך להמשיך לירות בכל מצב. להחזיק מעמד ולהמשיך לירות – מבחינתם זה הניצחון."

ביתוח מדהים

לא רק עם מה שהוא מגדיר כאסימטות קשה לעוין רובין, אלא גם עם הניתוחים המוטעיים. "אחד הפרשנים, שהסתמך על מקורות צבאיים, כתב שהמלחמה הבאה תימשך 21 יום ותסתיים עם 61 הרוגים, אורחים וחיללים. אני מוכרח לומר שאם הרברים שהוא הביא נכונים, אני מטרנד מאוד מחקר הביצועים שלנו."

"זו תהיה מלחמה מסוג שאנחנו לא מכירים. כל שגרת החיים עלולה לקרוס. פגיעה בתחנת כוח, למשל, יכולה להשבית את משאבות הרוק. או על מה ייסעו כלי הרכב הצבאיים? ואיך הפיקוד העליון יתפקד אם תל-אביב תיפגע?"

אתה היית ראש פרויקט 'חומה'...
"נכון, וישראל באמת פיתחה מערכות הגנה משולבות: 'חץ 3', שאמור ליירט טילים בגבהים מאוד גדולים, 'חץ 2', שנועד לפגוע בטילים בטווח הגבהים השני, מערכת 'קלע רוד' לגבהים בינוניים ו'כיפת ברזל' לטילים מוטעים קצרים."
אז יש תשובה.

"לא מספקת. מה שיש היום מתאים למתאר האיזמים שנקבע לפני 20 שנה, והערכונים שנעשו לא מספקים. המסמכים האחרונים שפירסם וויקיליקס מגלים שכבר ב-2009 הרמטכ"ל אשכנזי העריך שיש לאיראנים כ-300 טילי שיהאב, בנוסף לטילים אחרים. אלה כמויות שלא חזינו אז, אם כי צריך להדגיש שלא כל מה שנמצא במוד טנים יעלה לאוויר."

כבר היום תקציב הביטחון הוא 56 מיליארד שקלים, (המשך בעמוד 24)

ביחד?
"כן. והבשורה הרעה היא שגם סוריה תצטרף. במלחמה הבאה שלושת הכוחות האלה יפעלו במשולב."

אלא אם נחתום על הסכם שלום עם הסורים?
"אני לא חושב שיש סיכוי להסכם כזה. אבל אני לא רוצה להיכנס לזה, אני מומחה לטילים. בהסכמי שלום אני מבין כמו כל אדם אחר, וכל-אומתה אני לא רואה הסכם. אני לא מוזהב, לא אצלם ולא אצלנו, אינטרס אמיתי להגיע להסכם כזה."

אני חוזרת לתמיכה המלחמה הבאה.
"ואו, כמו שתזכרו לאחריה את ראש עיריית תל-אביב, רון חולדאי, העיד תספוג מטה כבד של טילים. תל-אביב וכל הערים האחרות."

למרות שבצד השני יורעים שהתנובה הישראלית תחיה תריסה?
"כן. הם ניסו, כנראה, לפגוע קודם כל במטרות לגיטימיות, כגון הקריה, מחנות צבאיים ושרות תעופה, אבל כמו שנסדאללה אמר לפני שנה, זה גם תלוי בתגובה. אם אנחנו נתקוף את הראווה במירון, הם יתקפו את תל-אביב. אם נפגע בשדה התעופה תרירי, הם יפגעו בנתב"ג. ואם נפגע בבתי הויקוק שלהם, הם ישמידו את בתי הויקוק שלנו."

"אני מדגיש את זה, כי אני חושב שצריך לקחת ברצינות רבה את מה שנסדאללה אומר, ומשום שאני כל הזמן שומע שאם הם רק יעזו -- נפגע בהם בכל הכוח. לא מזמן הייתי במפגש שבו אחד הנוכחים הזכיר שב-1973 הסורים תקפו את כביס תיל האוויר בדמת-דור, וישראל הניבה בתקיפת המטה הכללי ברמשק ושמה לוח סוף."

ומה ענית על כך?
"שזה היה ב-73' והיום אנחנו ב-2011, וגם ב-2006, כשהפכנו את הראווה לאבק, הם לא הפסיקו לירות. התקד, הם תגבירו את קצב הטילים והגדילו את הסומים. ועוד לא ריכזנו על רוחות גולדסטון שיחכו לנו אם נעשה את זה עוד פעם."

איך אתה מסביר את זה?
"בהרלים בתאום הלאומי. האתוס שלהם הוא להכח

1999 עבר לשנתים למועצה לביטחון לאומי, וחזר, על תקן יועץ, לפרויקט לאומי נוסף של משרד הביטחון. נכון להיום, רובין מתפקד כיועץ לפרויקטים ברי

טחוניים.
וגם פורר נשק?
"כשום אופן לא."
אולי יועץ בשכר בדרום אמריקה, באפריקה?
"אף לא יום אחר."

אתרי כל השנים האלה, הפרויקטים הענקיים, היכור-לוח שנהשפת אליהן, אתה עדיין פסימי?
"לא. אני מציאותי. לצערי, מה שקורה בגובל הדרום הוא רק המבשר. זה לא הרבר עצמו."

זאת אומרת?
"אנשים, ולא רק במסר, לא רוצים לרעת מה יהיה. כשאני אומר מה שאני אומר, אנשים חושבים שאולי אני מוכר משהו או מדבר בשמו של מישהו שמוכר משהו. או לא -- אני לא מוכר ולא משרת מוכרים. אני מרבר במלוא האחריות המקצועית שלי, ולצערי אין לי ברקורד הרכה טעויות."

מה אתה אומר ולא רוצים לשמוע?
"שהצד השני לא יילחם בצד'ל. הם הבינו את המסר. הם יילחמו באוכלוסייה. סוריה לא קונה טנקים ומטוסים כבר 20 שנה, וכך גם האיראנים. אנחנו רואים במצדדים שלהם טנקים מתקופת השאה, או קצת ממה שהם בעצמם מרכיבים. אלה וגם אלה משקיעים כשני דברים: בטילים ובמערכות נ"מ. הם יעשו מה שלהכנתם צריך לעשות כדי להכריע אותנו: להכות את העורף בטילים, ולהכריח אותנו להגיע למשא ומתן ולקבל את החתומים שהם יציגו."

ואנחנו לא נעריבים בהתאם?
"נעריבים, אבל לא מספיק. מלחמת לבנון השלישית לא תהיה דומה אפילו למלחמת לבנון השנייה. אני גם יודע לומר בבטחון שתהיה מלחמת לבנון השלישית. מה שאני לא יודע לומר זה מתי. האם זה יקרה בעוד שבוע, כי לבנון תיכנס למערבולת, או בעוד חודש, או בעוד ארבע שנים. אבל מלחמת המפרץ, גם בצפון וגם בדרום."

"אויבינו הבינו את המסר. סוריה לא קונה טנקים ומטוסים כבר 20 שנה, וכך גם האיראנים. הם משקיעים בטילים ובמערכות נ"מ. והם יכחו את העורך שלנו בטילים, וינסו להכריח אותנו לקבל את התכתיבים שהם יציגו"

ספיק

תחושה לא נוחה בכנס. למרות שבמקצוע הציני 'מאלה שראו ביואב גלנט ומאותה עמרה בריוק אני לבור ספרותי עמוק מרי

גלנט ועד ברק, אשכנזי, ולטעמי אכלו יותר מרי זניאה הבסיסית. יתר הח' ג. צנץ התמימות שנתה (כי)

מכשכש בכלב, אבל נב ת. בסוף, אחרי כל הארס יוני בנינו - יש גם רגעים

לליברמן על מינוי שגריר יי וישראל הגומות אלא רק צעייתית אינו יכולות לה יל אינו המהות, ולא משנה

מתוקשרות, המהות נמ ה לה מקום. בזים ראשון, ז עלתה לבמה וסיפרה על מול השכול הפכול, כשה ז ותככים, מפוליטיקאים - מתה רמעה בוויז'ה העי, יקווה באולם, היה זה הרע

ים כאלה בפניצטה, אבל שם. אלה אנחנו שלא מס'

טחה האלוהית לרעך אתר כמה מילים עם אלוהים, העברים והפכים לעם. הם זה (עם כל הכבוד) מתעסק בר האלוהים. עטופים בסי זון, ומבקשים ממנו לארגן גע ומרכז את אישוף הוהב. אחר יותר יטענו פרשנים ו ש פעל פי הטקסט, הרעיון

המות שביהדות עד שא ר ביקום (לפני שקבוצות זן) מדווח למשה כי העם

ל לסגור את הבסטסה. לה יים במועד ובמעלה ההר, לברוק בעצמו. רק למטה, הוא מתפרץ ומנפץ.

אלוהים. אבל לפני שהם פרץ אשר כתבת". יש ערך זקנות ורחמים.

ולטארכוס דרך ניקולאוס זה יכולת תחיבה ומניע. יוגרפיות הדבר הכי צהוב לליצני תצר, שחיייהם לא ז על גנרלים, שלישים וני ת דיבה וכלי העילביות. תב ירו היה נשרף וראשו

ז ביותר היה סר תומאס זמאה ה-15 ביוגרפיה פני ד. יש אומרים שכל הפ' ז למכביר. מלודי המוכר נקשת. למרות זאת, אצל ז זמן עד שהבינו שם שום

קניון לב הצפון בקריית שמונה לאחר פגיעת קטיושה במלחמת לבנון השנייה. בפעם הבאה זה יקרה בתל אביב

(המושך מעמוד 11)

מאין יבוא הכסף שיענה על כל הצרכים? "ככל הפרסומים על עלות ההגנה האקטיבית יש הג' זמ פרועה. היה מי שאמר שסוללת 'כיפת ברזל' תעלה 150 מיליון דולר או שפרויקט 'החץ' יעלה עשרה מיליארד דולר. לא אוכל לנקוב במספרים המרוויקים, אבל המספרים האלה אפילו לא קרובים לעלויות האמיתיות. "ככל מקרה, שתי סוללות של 'כיפת ברזל', שעל פי הפרסומים נפרשו בדרום, לא מספיקות. מורכב בכיתות טכנר לוגי מדהים, שמאפשר ייצור במחיר נול להפליא כשמרובר בטילים, ואפשר לייצר אותם בסדר גודל של קטיושות. "או אמרו שאין כסף, ואחר ברק נסע לארה"ב לגייס 205 מיליון דולר, כי תקציב הביטחון לא עומד בהוצאה הזו. אבל זה תקציב שכמשרד הביטחון מוציאים בין שמונה לתשע בבוקר, בלי להניד עפעף."

אנשי מקצוע טוענים שצריך עוד עשר סוללות. "לא אכנס למספרים, אני רק אומר ששתי סוללות לא מספיקות, ואם ההוצאה הזו לא נמצאת בתוכנית הרביעית תית זה חמור. אני לא חושב שיש פה מניעים זרים, אלא טעות תפיסית. "אומר יותר מזה: הראשונים שצריך להגן עליהם הם בסיסי צה"ל. גם אם הצבא מייצר אופציות לפעולה במצ' כים שונים, הם הראשונים שצריכים להיות ממוגנים. אחר כך צריך להגן על תשתיות לאומיות, תחנות כוח, תחנות שאיבה, ואחר כך על האוכלוסייה האזרחית."

או למחל? "קודם כל, כי ממסדים מדיניים וביטחוניים מטבעם הם גופים שמרניים. לעיתים רחוקות הם מסוגלים לזהות את הטעות לפני רגע האמת. לביטחים זה קורה: הם הבינו שהם לא יצליחו לעמוד במרוץ החימוש מול הגרמנים ועברו לקרב הגנה מעל שמי ברזניה. קרב ההגנה הזה, שבו רבים כל כך חייבים למעטים כל כך, מנע את הכיבוש ואיפשר להם להחיות מעמד."

"במערכת הביטחון הישראלית יש שמרנות תפיסית וקביעות אנטי-הגנה. ברק היה רמטכ"ל כשהלה הדיבורים על פיתוח 'החץ'. הוא השתולל כששמע כמה צריך יהיה להשקיע בזה. אני חייטני או ראש פרויקט 'זומה', התרשמתי מאוד מהיכולות האינסלקטואליות שלו, והחלטתי לפגוש אותו בארבע עיניים."

"שבנו כמה שעות, והוא לא השתכנע. 'בסופו של דבר', הוא אמר לי, 'עבור כאן חוק ה-8: זה יעלה פי שניים, ייקח זמן פי שניים וייתן תוצאות מיל' המרילו שאני לא מסכים איתו, וכך נפרדנו. לימים, כשהוא כבר היה ראש הממשלה, נפגשנו שוב באחד הפרוורים. 'אתם צודקים את, הוא אמר לי, 'זאתי טעיתי'."

"בלב הקיבוען עומדת תפיסה שההגנה הטובה ביותר זו ההתקפה. לכן, למשל, החלטת להשקיע מיליארדים בר' כישת מטוסי 'זמקן'. אני מתנש אווירנאוטיקה, ואני לא מצלית להבין כמה המטוס הזה טוב יותר מהאף-16."

הוא יודע להתחמק. "זה באמת מצוין, אבל מה הוא עושה אחרי שהוא מתחמק עם שתי הפצצות שהוא יכול לחבוטו או אני לא נגד התקפה, אבל התפיסה הנכונה משלבת בין התקפה להגנה. או בניסוח של האלוף במיל' הרצל בודיינגר, שהיה מפקד חיל האוויר, שאמר שהגישה הצבאית היא ללכת לשחק כדורגל כלי שוער בשער. הפרויקט שעליו אני חושב שצ' ריד להיאבק ולא לוותר הוא 'כיפת ברזל'."

קפה תמורת קפה

כמה שנוגע להתקפה, רובין מאמין שהכלל צריך להיות:

"אם האורחים שלנו לא יכולים ללכת לים או לשבת בבית קפה, גם האורחים שלהם לא יוכלו לעשות את זה."

איך?

"הצבא יודע בדיוק איך עושים את זה. אנחנו צריכים לזכור שהמורח החיכוך היה הקרקס של העולם העתיק, וגם תיום כל העולם יושב על הטריבונות וממתכל איך הלודרים של המאה ה-21 נלחמים זה בזה - ער שברגע מסוים יסמנו לנו עם האגודל למטה שהמשחק נגמר."

"הקחי'לה הבינלאומית לא סובלת מלחמות שלא נגמרות. לאחרונה שמעתי ראיון עם הרמטכ"ל הנכנס. צריך להסביר לעולם מול מי אנחנו מתמודדים, הוא אמר. רק שהעולם לא רוצה לשמוע, ובטח לא להבין, ולכן יהיה לנו במלחמה הבאה הלון זמן קצר, ויש מגבלות על שימוש בכוח."

באופן מפתיע, דווקא האיום הגרעיני האיראני פחות מטריד את רובין. "הבעיה היום היא המגמה של טהרן לה פוך למעצמה - תחילה אזרית ואחר כך עולמית. או כמו שאחמדינג'אד אמר: שבעה מיליארד איש יצטרכו ללמוד פרסית. אם הם יחסלו את ישראל, לא יעמוד דבר מולם."

ולכן הם מקדימים את תוכנית הגרעיני?

"גם האמריקאים וגם הרוסים, כשעתם, הבינו שאין לערוב בין עימות צבאי למלחמה גרעינית. כשמרובר במ' לחמה גרעינית, המטרה היחידה היא לא להגיע לשם. זו מלחמה שאין בה מנצחים."

"במלחמה כזאת לא יהיה למערך ההגנה הישראלי ערך אמיתי, אבל אני לא חושב שהאיראנים, גם כשתהיה להם יכולת גרעינית, ישתמשו בה. הם מנהלים מדיניות חוץ מפוראת, אבל המהלכים שלהם רציונליים לגמרי. מאו מלחמת העולם השנייה אף אחד לא השתמש בנשק גרעיני, ולא במקרה."

"זו לא רק שאלה את מי אתה מתקף, זה גם כלתי נסבל בנדרמות הבינלאומיות, והעולם יכול להתלט להעניש בחומרה מי שישתמש בנשק הזה. אז אני לא ממליץ שיהיה לאיראנים נשק גרעיני, אבל גם אם יהיה להם, זה לא אמר שתהיה להם אפשרות להשתמש בו."

עד ש...

"לא עד ש... וכעניין הזה אצטט גורמים זרים, הטוענים שגם לישראל יש יכולת גרעינית, וגם זה שיקול."

מה עם נשק כימיו ביולוגי?

"ראשי קרב עם נשק ביולוגי הם חרב פיפיות, שרק משוגעים כמו סראם חוסיין ניסו לעשות בו שימוש. מה עוד שצריך להתגבר על בעיות טכניות מאוד מורכבות, כי חיידיקים לא אוהבים חום ולחץ. חיידיק שכן מסוגל להת' מודד עם התנאים האלה הוא האנתרקס, בצורתו העמידה כנגב, אבל זה חיידיק מזכר, שאנשים נדבקים בו מבהמות, ויש נגדו חיסון יעיל. חוקרים, אגב, מסרבים להתייחס לנשק ביולוגי כאל נשק להשמדה המונית."

"נשק כימי זה כבר סיפור אחר, והחץ, אגב, נולד כמענה לאיום הטילים הכימיים מסוריה. לסורים, אנחנו יודעים, יש נשק כימי, ובחלק מנטיסויים גם ברוק מה קורה לחומרים הללו בגבהים שונים של פגיעה בטיל. לא אכנס לה בפירוט, רק אומר שפגיעה בגובה נותנת מענה לסוגיה הזו."

מה תאמר לטוים, כדי לעשות שבת טובה לקוראינו? "שאיכינו ניסו להילחם בנו באמצעות צבאות סורים במלחמת השחרור, כששת הימים בזיום כיפור - ונכש' לו. הם ניסו להפעיל עלינו טורר חיצוני, בשרות תעופה, על הים ובאוויר - ונכשלו. הם ניסו לפגוע בנו בטרור פנימי, בכביש החוף, במעלות, בקריית שמונה - ונכשלו. היו שתי אינתיפאדות והיו מתחלבים מתאבדים - ועברנו גם את זה."

"הבשורה האופטימית היא שהטילים הם הקלף האחרון שלהם. האיום האחרון עלינו. זה לא ייגמר, כנראה, בסיבוב אחד, אבל אם נעמוד מול המתקפה הזו, ניצחנו" ■

"מה שמדכא אותי זה האסימות. כשתושבי שדרת הגישו בג"ץ, המדינה טענה שיש דרכים חשובות יותר לנצל את הכסף. ואני רוצה לדעת: מה חשוב יותר מאשר להגן על אזרחי המדינה?"